

**МІНІСТЕРСТВО ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

Н А К А З

№ 187/243 від 09.04.2002
м.Київ

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 квітня 2002 р.
за № 398/6686

**Про впровадження відкритого професійно-технічного
навчання на основі модульної технології**

З метою реалізації Закону України "Про затвердження Державної програми зайнятості населення на 2001-2004 роки" ([3076-14](#)) та створення умов для отримання робітничих професій і підвищення соціального захисту окремих категорій громадян, які не можуть на рівних конкурувати на ринку праці, **Н А К А З У Є М О**:

1. Затвердити Положення про відкрите професійно-технічне навчання на основі модульної технології, що додається.

2. Упровадити в порядку експерименту відкрите професійно-технічне навчання на основі модульної технології за індивідуальними навчальними планами в базових навчальних закладах, визначених спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики України та Міністерства освіти України від 24.12.99 № 2191/437 "Про подальше впровадження системи модульного навчання незайнятого населення".

3. Установити, що в період апробації відкритого професійно-технічного навчання підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації слухачів здійснюється:

шляхом курсового професійно-технічного навчання, яке передбачає прискорення формування у громадян професійних умінь і навичок;

переважно для осіб з обмеженими фізичними можливостями, жінок, які мають неповнолітніх дітей, інших категорій громадян, які проживають у віддалених від навчального закладу сільських населених пунктах, гірських районах тощо, громадян, які не мають реальної змоги навчатися з відривом від основного місця діяльності;

за професіями, що не є технологічно складними і не пов'язані з підвищеною небезпекою та шкідливими умовами праці;

за індивідуальними навчальними планами, розробленими на основі типових навчальних планів та програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації за модульною системою навчання, затверджених Міністерством освіти і науки;

педагогічними працівниками, які мають сертифікат на право впровадження професійного навчання за модульною системою, зразок якого затверджений спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики та Міністерства освіти від 08.07.99 № 113/247 ([z0528-99](#)) "Про затвердження Положення про організацію професійного навчання незайнятого населення за модульною системою", зареєстрованим Міністерством юстиції 04.08.99 за

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на директора департаменту політики оплати праці та зайнятості населення Міністерства праці та соціальної політики Товстенка О.П. та начальника департаменту розвитку професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки Томашенка В.В.

Міністр праці та
соціальної політики України

І.Сахань

Міністр освіти і науки України

В.Кремень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства праці та
соціальної політики та
Міністерства освіти і науки
України
09.04.2002 N 187/243

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
25 квітня 2002 р.
за N 398/6686

**Положення
про відкрите професійно-технічне
навчання на основі модульної технології**

1. Загальні положення

1.1. Це Положення, розроблене відповідно до Закону України "Про професійно-технічну освіту" ([103/98-ВР](#)), наказу Міністерства освіти і науки України "Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах" від 18.05.98 N 181 ([z0460-98](#)), зареєстрованого в Міністерстві юстиції 16.07.98 за N 460/2900, визначає порядок організації навчального процесу з експериментального впровадження відкритого професійно-технічного навчання у базових навчальних закладах.

1.2. Відкрите професійно-технічне навчання - це навчання, що на основі використання модульного методу забезпечує оволодіння практичними навичками та глибокими знаннями відповідно до вимог державних стандартів з професії і побудоване на застосуванні різних форм навчання з широким використанням нових інформаційних технологій і систем мультимедіа. Грунтуючись на принципі гнучких підходів до професійної підготовки, воно спрямоване, передусім, на забезпечення потреб особистості в оволодінні робітничою професією.

1.3. Відкрите професійно-технічне навчання впроваджується з метою надання навчальному процесу максимальної гнучкості, індивідуальності, безперервності, посилення його демократизації, задоволення потреб громадян у професійній підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації.

1.4. Відкрите професійно-технічне навчання за робітничими професіями застосовується для навчання громадян, які з різних причин не мають змоги бути охопленими стаціонарними формами навчання, у першу чергу жінок, які виховують дітей, осіб, які проживають у віддалених місцевостях, осіб з фізичними вадами, представників інших незахищених верств населення, які потребують професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації

без відриву від роботи чи постійного місця проживання, персоналу підприємств, організацій, установ.

1.5. У відкритому професійно-технічному навчанні перевага надається самостійній роботі слухача. Відкрите професійно-технічне навчання ґрунтується на свободі вибору слухачем місця, часу, терміну і темпу навчання.

1.6. Відкрите професійно-технічне навчання здійснюється професійно-технічними навчальними закладами на власній навчально-матеріальній базі, а також на базі спеціально створених ресурсних центрів, де слухач може опрацьовувати навчально-виробничі завдання, спрямовані на набуття знань, умінь і навичок, що не можуть бути набутими ним самостійно.

1.7. До складу ресурсного центру входять: навчально-виробниче обладнання, необхідні методичні та навчальні матеріали, педагогічний персонал, енергетичні та інші ресурси, що, як правило, менші за обсягом від ресурсів головного навчального закладу.

1.8. Відкрите професійно-технічне навчання громадян організовується у навчальних закладах, на підприємствах, в організаціях незалежно від їхнього підпорядкування та форм власності за наявності у них ліцензій на право здійснення діяльності, пов'язаної з одержанням професійної освіти, – підготовка кваліфікованих робітників, перепідготовка з наданням другої кваліфікації за напрямом (професією), підвищення кваліфікації робітничих кадрів. За наявності таких ліцензій навчальний заклад має право впроваджувати відкрите професійне навчання без додаткового ліцензування.

1.9. Організація та проведення відкритого професійно-технічного навчання здійснюється відповідно до Положення про організацію професійного навчання незайнятого населення за модульною системою, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики і Міністерства освіти України від 08.07.99 N 113/247 ([z0528-99](#)) і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.08.99 за N 528/3821, Положення про професійне навчання кадрів на виробництві, затвердженого наказом Міністерства праці і соціальної політики України та Міністерства освіти і науки України від 26.03.2001 N 127/151 ([z0315-01](#)) і зареєстрованого в Міністерстві юстиції 06.04.2001 за N 315/5506, відповідно до чинного Положення про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 18.05.98 N 181 ([z0460-98](#)) і зареєстрованого в Міністерстві юстиції 16.07.98 за N 460/2900, та цього Положення.

2. Управління навчальними закладами, що здійснюють відкрите професійно-технічне навчання

2.1. Управління навчальними закладами державної і комунальної форм власності, що здійснюють відкрите професійно-технічне навчання, залежно від підпорядкування здійснюється відповідно Міністерством освіти і науки України, Міністерством освіти Автономної Республіки Крим, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України, місцевими органами виконавчої влади.

2.2. Управління навчальними закладами, що здійснюють відкрите професійно-технічне навчання, заснованими на інших формах власності, здійснюється їхніми засновниками або уповноваженими

ними органами відповідно до чинного законодавства.

2.3. Міністерство освіти Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій:

сприяють організації відкритого професійно-технічного навчання громадян;

надають методичну допомогу навчальним закладам, що впроваджують відкрите професійно-технічне навчання;

здійснюють контроль за дотриманням навчальними закладами державних стандартів освіти.

3. Планування навчально-виробничого процесу

3.1. Планування навчальної роботи з відкритого професійно-технічного навчання здійснюється згідно з Законом України "Про професійно-технічну освіту" ([103/98-ВР](#)), Положенням про професійне навчання кадрів на виробництві, затвердженим спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики і Міністерства освіти і науки України від 26.03.2001 N 127/151 ([z0315-01](#)) та зареєстрованим у Міністерстві юстиції 06.04.2001 за N 315/5506, даним Положенням.

3.2. Для забезпечення навчально-виробничого процесу відкритого професійно-технічного навчання навчальним закладом розробляються такі навчально-методичні документи:

індивідуальна програма навчання на базі типової навчальної програми;

пакет навчально-методичної документації, розробленої за модульним методом;

перелік необхідного обладнання, інструментів, матеріалів та допоміжних засобів;

тести для вхідного тестування претендентів на навчання;

тести для випробувань за модульними блоками (контрольні питання і практичні завдання);

тести для кваліфікаційних випробувань (кваліфікаційні контрольні завдання/кваліфікаційні контрольні питання).

4. Організація навчального процесу у відкритому професійно-технічному навчанні

4.1. Український міжгалузевий центр модульного навчання:

організовує навчання педагогічних кадрів з питань відкритого професійно-технічного навчання та методики його впровадження;

надає методичну та практичну допомогу навчальним закладам, що впроваджують відкрите професійно-технічне навчання населення;

готує та подає в установленому порядку пропозиції щодо вдосконалення роботи з навчання громадян за методикою відкритого професійно-технічного навчання.

4.2. Зарахування громадян до навчального закладу на відкрите професійно-технічне навчання здійснюється у відповідності до Правил прийому, розроблених навчальним закладом і затверджених в установленому порядку, на підставі Типових правил прийому до професійно-технічних навчальних закладів України, затверджених наказом Міністерства освіти України від 28.05.98 N 191 ([z0381-98](#)) і зареєстрованих Міністерством юстиції 15.06.98 за N 381/2821, та за результатами вхідного тестування. Зарахування громадян здійснюється наказом керівника навчального закладу.

4.3. При зарахуванні на навчання кожній особі надається власний поіменний номер. Дані про особу заносяться до поіменної

книги.

4.4. Вхідне тестування громадян здійснюється з метою виявлення базового рівня їх знань, умінь і навичок за професією та розробки індивідуальної навчальної програми особи, яка навчається.

4.5. Відкрите професійно-технічне навчання кожної окремої особи здійснюється за індивідуальною навчальною програмою. Термін вивчення навчального матеріалу може коригуватися з урахуванням її можливостей.

4.6. Терміни проміжного тестування слухачів під час навчального процесу встановлюються за попереднім погодженням з ними.

4.7. Для примірного планування використання навчальних робочих місць у навчальному закладі складаються індивідуальні графіки занять з визначенням днів тижня, навчального обладнання і часу його використання. Особа, яка навчається, має право коригувати власний графік занять у зв'язку з обставинами, що виникають під час її навчання. Зміни графіка занять повинні бути погодженими з навчальним закладом.

4.8. При здійсненні відкритого професійно-технічного навчання фіксований термін навчання не встановлюється, проте, за погодженням з кожною особою, яка навчається, встановлюються граничні дати навчання. Якщо ці дати не витримуються, рішення щодо подальшого навчання приймається зацікавленими сторонами - навчальним закладом, організацією чи особою, яка здійснює фінансування, особою, що навчається.

5. Контроль знань, умінь та навичок осіб, які навчаються, і облік навчальної роботи

5.1. Основним документом обліку навчальної роботи в навчальному закладі, що здійснює відкрите професійно-технічне навчання, є журнал обліку навчальної роботи установленої форми. Журнал обліку навчальної роботи підлягає оформленню і зберіганню в установленому порядку.

5.2. Для обліку виконання індивідуальних навчальних програм особою, яка навчається, педагогічні працівники роблять записи у відповідних розділах журналу про дату і номери опрацьованих навчальних елементів програми.

5.3. Контроль знань, умінь та навичок осіб, які навчаються в навчальних закладах, що здійснюють відкрите професійне навчання, здійснюється згідно з Законом України "Про професійно-технічну освіту" ([103/98-ВР](#)) з метою визначення рівня засвоєння ними навчального матеріалу відповідно до вимог індивідуальних навчальних програм.

5.4. Кваліфікаційна атестація - це завершальний етап відкритого професійно-технічного навчання. Вона проводиться державною кваліфікаційною комісією з метою визначення рівня кваліфікації, компетентності та підготовки випускників до самостійної роботи з обраної професії. Кваліфікаційна атестація передбачає виконання слухачем пробної кваліфікаційної роботи та кваліфікаційний іспит.

5.5. До кваліфікаційної атестації допускаються особи, які успішно завершили навчання за індивідуальними програмами і мають позитивні оцінки з проміжного контролю за всіма розділами

навчальної програми.

5.6. У разі необхідності, викликані специфікою професії, кваліфікаційна атестація проводиться у вигляді захисту дипломної роботи.

5.7. Перелік і зміст пробних кваліфікаційних робіт розробляються викладачем, майстром виробничого навчання та розглядаються відповідними методичними комісіями і затверджуються керівником навчального закладу.

5.8. Протоколи кваліфікаційної атестації підлягають зберіганню в установленому порядку.

5.9. Особам, які опанували курс навчання і успішно пройшли кваліфікаційну атестацію, а також тим, що не завершили повного курсу навчання, але за результатами кваліфікаційної атестації їм присвоєно робітничу кваліфікацію, за рішенням державної кваліфікаційної комісії видається свідоцтво встановленого зразка про присвоєння або підвищення робітничої кваліфікації відповідного розряду (класу, категорії).

6. Охорона праці

6.1. Охорона праці в навчальному закладі, що здійснює відкрите професійно-технічне навчання, забезпечується у відповідності до Положення про організацію охорони праці та порядок розслідування нещасних випадків у навчально-виховних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 30.11.93 N 429 ([z0178-93](#)) і зареєстрованого в Міністерстві юстиції 03.12.93 за N 178, та інших відповідних законодавчих та нормативних актів.

7. Фінансування відкритого професійно-технічного навчання

7.1. Фінансування відкритого професійно-технічного навчання здійснюється згідно з Законом України "Про професійно-технічну освіту" ([103/98-ВР](#)) за рахунок державних коштів, у разі якщо навчальний заклад виконує державне замовлення на підготовку громадян, а також за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб.

7.2. Фінансування відкритого професійно-технічного навчання кадрів на замовлення підприємств, організацій, установ здійснюється на договірних умовах за кошти замовника.

7.3. Урегулювання конфліктних ситуацій здійснюється відповідними органами управління, що вказані в розділі 2 цього Положення.

Начальник управління
політики зайнятості

Т.Петрова

Заступник начальника
Департаменту розвитку
професійно-технічної освіти

В.Ігонін